

CELE OPT CATEHEZE BAPTISMALE INEDITE ALE SFÂNTULUI IOAN GURĂ DE AUR – APLICAȚII TEXTUALE

Conf. Dr. Carmen-Maria BOLOCAN

De-a lungul a mai mult de douăzeci de ani, din 386 până în 398, Sfântul Ioan Hrisostom a ocupat în Antiohia „funcția” de predicator, având rolul de a pregăti catehumenii pentru primirea Sfântului Botez. Instrucțiunile rostite în acest sens, explică simbolurile și ritualurile sacramentale. Ele se numesc, în literatura creștină, *omilii catehetice* sau *cateheze mistagogice*. În opera Sfântului Ioan se disting trei serii de cateheze:

1. Catehezele I-IV, seria Papadopoulos-Kérameus, 4 omilii;
2. Cateheza a II-a, seria Montfaucon, o singură omilie păstrată;
3. Catehezele I-VIII, seria Stavronikita, 8 omilii¹.

Ultimele opt cateheze baptismale au fost descoperite abia în anul 1955 la mânăstirea Stavronikita de către Antoine Wenger. Manuscrisul de la Stavronikita este compus din 3 manuscrise intercorelate. Primul dintre acestea se întinde până la pagina 339 și conține 41 de cuvântări ale Sfântului Ioan Gură de Aur numerotate de la 1 la 41. În al doilea manuscris, de la pagina 340 până la 448, se găsesc 9 cuvântări, primul fiind incomplet, numerotate de la 16 la 23. Cel de-al treilea manuscris este un fragment al unui discurs care conține prima epistolă cu caracter universal a lui Ioan, lecturată la procesiunea de Hypapante (2 februarie).

Primul volum din manuscrisul de la Stavronikita este împărțit, la rândul său, în trei părți distincte. Primele 51 de pagini sunt cele 8 cateheze baptismale numerotate de la 1 la 8. Cea de-a doua parte, de la pagina 51 până la 146 conține o colecție de 15 omilii, numerotate de la 9 la 23. Iar ultima parte, de la pagina 146 până la 339, conține 17 omilii diverse, numerotate de la 24 la 41.

Cele 17 omilii din ultima parte sunt cunoscute, autentificate și publicate. Cea de-a doua parte a manuscrisului este foarte importantă pentru istoria literară a operelor Sfântului Ioan Gură de Aur. Ea conține, de fapt, o colecție de 15 omilii care desemnează grupul de omilii cunoscut în istoria literară a operelor autorului drept *undecim novae homiliae*, cele 11 omilii publicate, pentru prima dată, de Montfaucon în 1738.

¹ Cf. Jean Chrysostome, *Huit catéchèses baptismale inédites*, introduction, texte critique, traduction et notes de Antoine Wenger, a.a., 2ème édition revue, „Sources chrétiennes”, n° 50 bis, Cerf, Paris, 1970, p. 22 (trimiterile bibliografice sunt făcute după traducerea autoarei).

Catehezele baptismale sunt o mică parte a operei Sfântului Ioan, dacă ne gândim că aceasta este cuprinsă în nu mai puțin de 18 volume în Colectia J.-P. Migne. Ele constituie contribuția cea mai importantă la opera Sfântului Ioan după ediția dată de Montfaucon. Pe lângă noutatea lor, interesul lor rezidă în tema tratată. În ziua de azi, întrucât Biserica se hrănește din izvoarele vii ale Tradiției, iar Liturghia și inițierea creștină își descoperă importanța primară, este interesant să vedem gândurile acestui mare părinte al Bisericii Răsăritene.

Prima cateheză conține idei comune cu cateheza I ediția Papadopoulos, și un pasaj comun cu cateheza II ediția Montfaucon. A doua cateheză are o structură comună cu cateheza III ediția Papadopoulos, identitatea riturilor și formulelor liturgice, cateheza a 3-a identică cu cateheza IV ediția Papadopoulos, cateheza a patra cu tema dezrobirii captivilor, cateheza a cincea cu o structură comună cu omilia de Paște și împotriva beției (PG 50, 434-442); cateheza a șasea arată același rol al predicatorului în comunitatea fraților, pasaj comun cu omilia de Paște (PG 50, 434-442); cateheza a șaptea similară cu omilia despre martiri PG (51, 645-654) și cea de a opta cateheză cu pasaje comune cu omilia despre Avraam.

Prima cateheză a manuscrisului are un conținut necunoscut, la fel și a doua. A treia a fost un text extrem de rar, cunoscut în traducere latină, originalul în greacă fiind de negăsit. Nou, de asemenea, este conținutul celorlalte patru cateheze.

Prima cateheză

„Către cei ce urmează a fi luminați”

Este cea mai lungă dintre toate cele opt cateheze. Ea începe seria predicilor destinate catehumenilor care, la începutul postului, sunt înscrși pentru primirea Botezului în noaptea Învierii. Sfântul Ioan Hrisostom a considerat acest act precum o înscriere în armata lui Hristos, și le adresează acestor soldați o primă cateheză, în care se pot distinge trei părți: o instruire despre sensul botezului (1-18), o scurtă expunere despre credință (19-24), un îndemn la practicarea unei vieți creștine (25-48). Inițierea viitorului candidat la botez este prezentată precum pregătirea logodnicei, deoarece botezul este o căsătorie spirituală între suflet și Hristos: „ci să-l audă pe fericitul Pavel, dascălul lumii, care, folosindu-se de aceste amândouă modele, zice: «V-am logodit pe voi unui singur bărbat, ca să vă înfățișez lui Hristos fecioară neprihănită» (II Cor. 11, 2)². Mireasa își părăsește țara, casa și pe părinți pentru a se dedica unui bărbat pe care nu l-a văzut niciodată până în seara nunții, un bărbat care o va lua din casa părinților săi și care va ține locul de mamă, tată, frate și soț: „Și cum nu s-ar uimi cineva, dacă ia aminte la faptul că o copilă hrănită [până atunci] cu lapte și crescută în iatac, care a avut parte de atâta grijă din partea părinților până a crescut, când vine ceasul nunții, deodată, într-o singură clipită, uită și de durerile mamei și de orice altă grijă, uită de obiceiurile [familiei] și de legătura dragostei, și simplu spus [uită] de toate, iar toată voința ei o întoarce către acela pe care nu l-a mai văzut niciodată până în acea seară? Și atât

² *Ibidem*, Cateheza I, 1, p. 108.

de mare este întorsătura lucrurilor, încât acela se face pentru ea toate, și îl socoate tată și mamă și mire și oricâte ar mai spune cineva. [Ba mai mult,] nici nu-și mai amintește de cei care au crescut-o atâția ani. Și atât [de puternică] devine legătura lor, încât nu mai sunt doi, ci un [singur trup]³. În căsătoria spirituală, pe care o simbolizează botezul, soțul aduce daruri, iar soția un contract. Darul soțului este sângele vărsat pentru răscumpărarea și curățirea Bisericii, contractul soției este renunțarea la Satan și unirea cu Hristos: „Care sunt aici contractele referitoare la zestre? Ce altceva decât supunerea și legămintele care urmează a fi împlinite față de Mire?! Și care sunt darurile pe care le aduce Mirele înaintea nunții? Ascultă pe fericitul Pavel, care ne arată aceasta și ne spune astfel: «bărbaților, iubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe Sine pentru Ea, ca să o sfințească, curățind-o prin baia apei în cuvânt, ca să și-o înfățișeze Sineși Biserica slăvită, neavând pată ori zbârcitură sau altceva de acest fel» (Ef. 5, 25-27)⁴.

Aceste realități spirituale sunt înțelese numai cu ochii credinței. Deoarece credința este fundamentul devoțiunii, oratorul propune auditoriului o scurtă expunere despre simbolul credinței. În simbolul de credință, noi declarăm credința în Dumnezeu-Tatăl, Creatorul universului, și în Iisus Hristos, unicul fiu, consubstanțial cu Tatăl, dar Persoane distincte, născut mai înainte de toți vecii, și care a devenit om la plinirea vremii, pentru mântuirea noastră. Această precizare a fost făcută atât pentru cei ce vor fi botezați, cât și pentru a dejuca planurile arienilor care contestau egalitatea Fiului cu Tatăl și a sabelienilor care confundau Persoanele treimice. Trebuie mărturisită, de asemenea, la botez, și divinitatea Sfântului Duh Care detine o divinitate egală. Această credință este suficientă pentru botez. În așteptarea botezului, catehumenii trebuiau să evite discutarea acestor adevăruri de credință cu ereticii. Credința se vedește prin fapte și viitorul botezat trebuie să exerseze practicarea virtuților creștine. Pentru că nu trebuie să se teamă, jugul lui Hristos este blând și povara Lui este ușoară. Sfântul Ioan Hrisostom le cere catehumenilor să renunțe la vanitățile acestui secol, la bogății, haine scumpe și bijuterii. Aici se adresează în special femeilor, protestând împotriva folosirii machiajelor care sunt o insultă adusă Creatorului, acestea neajutând cu nimic la înfrumusețarea femeilor. Celor care nu doresc să renunțe la acest obicei, li se cere să evite folosirea machiajului măcar când merg la Biserică. Podoabele femeilor trebuie să fie faptele bune. Atât femeile, cât și bărbații trebuie să evite practicile superstițioase, care sunt o formă de idolatrie, cum ar fi: observarea stelelor, croncănitul ciorilor, chițcăitul șoarecilor, trosniturile grinzilor. Creștinii trebuie să înceteze de a considera oamenii virtuoși ca fiind un semn de rău augur, iar pe cei păcătoși de bun augur. Acestea sunt cursele vrăjmașilor care doresc să ne familiarizeze de la început cu viciile pentru a ne conduce spre rău.

Sfântul Ioan nu uită de săraci. Dacă, la botez, Hristos ne iartă păcatele, și cei care se botează trebuie să ierte datoriile creditorilor lor. Toți trebuie să se abțină de la blesteme, de la cursele de pe hipodrom, de la teatre și de la luptele cu animale din circuri. Căci, începând de acum, ei se arată vrednici de onoarea de a fi

³ *Ibidem*, Cateheza I, 13, p. 115.

⁴ *Ibidem*, Cateheza I, 16, p. 117.

numiți în curând *Creștini și credincioși*. Râvna lor va fi pentru orator o încurajare importantă pentru a continua instruirile⁵.

Cateheza a II-a

„Continuarea instruirii celor ce urmează să fie luminați și lămurire clară a celor săvârșite în chip simbolic și închipuite în dumnezeiescul botez”

Însuși titlul catehezei arată că oratorul a continuat seria instruirii celor ce urmează a fi botezați, începută în cateheza precedentă. Dacă prima cateheză a avut loc la începutul postului, în a douăzecea zi, are loc ultima cateheză premergătoare botezului. Botezul este iminent, și Sfântul Ioan Hrisostom a pregătit o ultimă inițiere sumară a catehumenilor în câteva din Tainele pe care ei au să le primească peste câteva zile. Este imposibil ca între prima și a doua cateheză să nu mai fi existat și altele. Sfântul Ioan face referire la o instrucție cotidiană pe care o făcea pentru catehumeni, cu ocazia ceremoniei exorcismelor. Dacă e să ne gândim la o serie de cateheze, asemenea celor ale lui Chiril al Ierusalimului sau Teoderet de Mopsuestia, credem că oratorul vorbește aici de predicile din post ținute comunității creștine, cum sunt, de exemplu, omiliile la Facere. Cateheza a doua este destul de scurtă. Pentru a arăta nemărginita milostivire, oratorul amintește de întregul plan de mântuire: bunătatea Lui Dumnezeu arătată chiar în pedepsirea lui Adam. Munca pământului îi aduce aminte lui Adam de bucuriile paradisiace pierdute și cât de mare este pedeapsa neascultării. Pedeapsa lui Adam înseamnă pronie și educație. Aici se arată purtarea de grijă a lui Dumnezeu deosebită de cea a demonilor; aceștia din urmă promit egalitatea cu Dumnezeu și dobândesc moartea. Dumnezeu îl condamnă pe Adam la moarte, dar, prin moarte, i se dă nemurirea și-l aduce în rai: „Dar vezi și aici mărimea iubirii de oameni! Căci trebuia ca pe un astfel de nerecunoscător față de facerile de bine primite mai înainte să nu-l mai învrednicească de vreo iertare, ci să-l scoată de sub purtarea Sa de grijă. Dar nu numai că nu a făcut aceasta, ci precum un tată preaiubitor care are un copil neastâmpărat, fiind mișcat de iubirea firească, nu-l pedepsește pentru greșală, dar iarăși nici nu-l iartă cu totul, ci cumpănește cu măsură, ca nu cumva să se abată spre o răutate mai mare, tot așa și bunul Dumnezeu, fiindcă [acela] a arătat multă neascultare, pe de-o parte scoțându-l din acea viețuire, iar pe de alta domolind gândul lui ca să nu păcătuiască după aceea și mai mult, l-a pedepsit cu osteneți și nenorociri”⁶. Paragrafele 12-16 descriu ritualurile inițierii creștine. Ele sunt foarte importante pentru istoria Sfintei Liturghii și a Sfintelor Taine. Sfântul Ioan Hrisostom descrie apoi ritualul exorcismelor⁷. Explică, de asemenea, ritualul renunțării la Satan și unirea cu Hristos. În acest moment, Sfântul își amintește binecuvântările primite când a fost învrednicit să pronunțe aceste blesteme. Botezul acestuia a avut

⁵ Cf. *Ibidem*, Cateheza I, 44-47, pp. 131-132.

⁶ *Ibidem*, Cateheza a II-a, 4, p. 135.

⁷ Cf. *Ibidem*, Cateheza a II-a, 17-21, p. 137.

loc în 372. El a putut între 387 și 397 să îl evoce ca pe un eveniment deja petrecut cu multă vreme în urmă și să regrete cu multă umilință păcatele comise după botez. El se adresează și nașilor celor botezați și le arată seriozitatea obligațiilor asumate ca și garanți ai celor botezați: „Vreți să vorbim și nașilor voștri ca și aceia să știe de ce răsplată se învrednicesc dacă arată multă preocupare față de voi, dar și ce osândă își agonisesc dacă vor fi delăsători?”⁸. El descrie, apoi, ungerea cu untdelemn sfințit a celui ce urma să fie botezat, pe frunte și pe întregul trup, și ritualul botezului propriu-zis, și ne dă formulele speciale folosite la botez, în biserică: „După această ungere, vă coboară în apele sfinte și în același timp îngroapă omul vechi și «înviază pe cel nou, înnoit după chipul Celui Ce l-a zidit». Atunci, prin cuvintele și mâna preotului, Se coboară Duhul Sfânt și alt [om] se naște în locul celui-lalt, curățind și dezbrăcând haina veche a păcatului și îmbrăcând veșmântul împărătesc”⁹. Ne învață că, după botez, neofitul se împărtășește imediat cu Trupul și Sângele Mântuitorului. Încheie cu recomandarea către viitorii botezați să se roage pentru pacea Bisericii, reîntoarcerea celor rătăciți și convertirea celor păcătoși. Dacă comparăm această cateheză cu catehezele a II-a și a III-a din seria Papadopoulos, constatăm și de o parte și de cealaltă o practică liturgică absolut identică și același simbolism sacramental. Dar nu este vorba de o reproducere servilă, ci de faptul că Sfântul Ioan Hrisostom găsește noi formulări pentru a exprima aceleași idei. Aceasta arată geniul său și, pentru catehezele nou descoperite, constituie o garanție de autenticitate.

Cateheza a III-a „Cateheza adresată neofitilor”

Aceasta se număra printre cele mai emoționante cateheze ale Sfântului Ioan. Ea a fost rostită chiar în dimineața zilei de Paști, când ceremoniile consacrate botezului s-au încheiat. Sfântul Ioan debordează de fericire și dragoste. El felicita la început pe cei nou botezați și îi invita la lupta spirituală. Hristos este cu el, mai mult chiar, în ei, în această arenă duhovnicească. Le dă nu numai armele, dar mai ales hrana din propriul Trup. Dacă sângele Mielului face ca satana să dispară, cu atât mai mult sângele lui Hristos trebuie să îl doboare. Soldatul a străpuns coasta lui Hristos și a curs sânge și apă. Apa, simbolul Botezului, și Sângele, simbolul Euharistiei. Precum femeia își hrănește pruncul cu sângele și laptele ei, tot așa și Hristos ne hrănește cu Însuși Sângele Său. Precum Eva a fost făcută din coasta lui Adam în timp ce acesta dormea, așa și Biserica a fost întemeiată din coasta lui Hristos în timpul somnului morții Sale pe Cruce. Nii botezați trebuie să aibă grijă să rămână fideli jurămintelor, să se teamă să nu cadă din nou în păcate, pentru că, dacă există o altă renaștere, nu mai există o a doua renaștere prin baia Botezului. Noi am ieșit din Egipt și nu mai plângem după robie. Avem mai mult decât

⁸ *Ibidem*, Cateheza a II-a, 15, p. 141.

⁹ *Ibidem*, Cateheza a II-a, 25, p. 147.

Moise – mana cerească – Îl avem pe Mântuitorul și altarul, izvorul nesecat al tuturor bunătăților¹⁰.

Catehezele IV-VIII

Această a doua parte a catehezelor baptismale este diferită de prima parte a catehezelor atât prin stilul scrierii, cât și prin tema ei. Sfântul Ioan Gură de Aur renunță aici la sensul mistagogic al Botezului creștin și face o introducere în aspectul practic pe care-l presupune starea de neofit. Astfel, tema acestor patru cateheze nu constă în explicarea Sfințelor Taine, ci în inițierea neofitilor în modul de viață creștin, Sfântul prezentând obligațiile morale ce le presupune Sfântul Botez.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne arată că sărbătoarea Paștilor pentru neofiti dura șapte zile, fiind marcate cu întâlniri zilnice urmate de instrucții, încheierea lor făcându-se în sâmbăta Paștilor. Prin urmare, Sfântul Ioan a scris aceste omilii inspirându-se din anumite texte liturgice ale Săptămânii Paștilor sau din desfășurarea unor evenimente externe, cum ar fi cursele la hipodrom (omilia a VI-a) sau prezența oamenilor din împrejurimile Antiohiei (omilia a VIII-a); astfel, citirea lor apare ca o necesitate în vremea respectivă, cu atât mai mult cu cât ele reflectă purtarea neofitilor.

Ca atare, omilia a IV-a s-a citit în duminica sau luna Paștilor, omilia a V-a – marți, cea de-a VI-a – miercuri, a VII-a – vineri, iar ultima, în ziua de sâmbătă.

Cateheza a IV-a

Cateheza aceluiași către neofiti – tâlcuire la cuvântul

Apostolului „dacă cineva e în Hristos este zidire nouă.

Cele vechi au trecut, iată, toate sunt noi” (II Cor. 5, 17)

Lumina învierii și bucuria unei vieți înnoite conferă acestor cateheze o atmosferă și o căldură deosebite, care accentuează renașterea neofitilor, care, timp de șapte zile, poartă vestminte albe: „Mai strălucitoare văd azi adunarea noastră decât de obicei. Și Biserica se veselește de propriii Săi copii”¹¹. „Căci cei ce erau ieri și alaltăieri robi ai păcatului și lipsiți de toată îndrăzneala, [...] iată, azi au fost primiți în rânduiala fiilor. Lepădând povara păcatelor și îmbrăcând haina împărătească, se iau la întrecere cu însăși strălucirea cerului și, împrăștiind lumină mai strălucitoare decât a acelor stele, orbesc privirile celor ce se uită la ei. Căci acelea apar doar în noapte, dar ziua nu se mai arată. Acestea însă și noaptea și ziua strălucesc la fel, căci sunt stele duhovnicești, și cu însăși lumina soarelui se întrec. «Atunci dreptii vor străluci precum soarele» (Mt. 13, 43)”¹².

Pentru început, Sfântul Ioan exprimă îndemnul la o viață nouă în Hristos: „«Câți – zice apostolul – în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat» (Gal. 3, 27). Așa să le făptuiți și să le tocmiți de acum încolo toate, ca unii care Îl aveți locuind

¹⁰ *Ibidem*, Cateheza a III-a, 12-27, pp. 158-167.

¹¹ *Ibidem*, Catehexa a IV-a, 1, p. 182.

¹² *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 3, pp. 183-184.

în voi pe Hristos, Făcătorul tuturor și Stăpânul firii noastre [...] «Dacă Mă iubește cineva și va păzi poruncile Mele, Eu și Tatăl vom veni și vom face sălaş la el» (In 14, 23)¹³.

Apoi, menționează că Dumnezeu nu schimbă natura noastră, ci dispozițiile voinței noastre: „Și fiecare lucru făcut de noi să fie cu multă bună-cuviință. Căci zice: «Îmbrăcămintea omului, dezvelirea dinților când râde și călcătura lui vestesc ce este în el» (Isus Sirah 19, 27). Căci icoana stării sufletești este privirea senină a ochilor și mișcarea mădulelor arată în special frumusețea ei. Iar dacă ne plimbăm prin centru, mersul nostru să fie atât de liniștit și așezat încât să-i uimească pe cei cu care ne întâlnim. Dar nici ochii să nu fie curioși, nici picioarele să nu pășească în neorânduială, iar limba să grăiască în pace și blândețe, într-un cuvânt, toate cele din afară să exprime frumusețea lăuntrică a sufletului¹⁴.

Ne este oferit exemplul Sfântului Apostol Pavel, lucru repetat de Sfântul Ioan Gură de Aur și în catehezele sale: „Pavel [...] luminat fiind de lumina cea înțelegătoare, a lepădat întunericul înșelăciunii și a fost condus către adevăr și a spălat prin botez toate păcatele dinainte. [...] L-ai văzut pe apostol, asemenea unui leu turbat, alergând pretutindeni? Privește-l iarăși schimbându-se cu totul într-un miel blând: cel ce mai înainte îi lega și îi arunca în temniță, îi hăituia și prigonea pe toți cei ce credeau în Hristos, dintr-o dată, pentru Hristos, este coborât într-un coș peste ziduri ca să scape de uneltirile iudeilor¹⁵.

Întâlnim și o enumerare a virtuților, pentru ca neofiii să știe exact spre ce trebuie să se îndrepte: „Ai văzut cum, împărtășindu-se de mărinimia de sus, cu generozitate și-a adus partea sa: *răvna, căldura [inimii], credința, bărbăția, răbdarea, cugetarea la cele de sus, voința neabătută*¹⁶. „Uitând deci de toate cele de mai înainte, să ducem o viață nouă, schimbându-ne obiceiurile trupești și, cugetând la vrednicia Celui Ce locuiește întru noi, să grăim și să facem toate conform Lui¹⁷.

Sfântul Ioan îi face conștienți și de responsabilitatea lor față de pecetea botezului, dar și față de semeni, arătând exemplul lor și celorlalți: „«Să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri» (Mt. 5, 16). Ai văzut cum îndeamnă să lumineze lumina din noi nu prin haine, ci prin fapte? Spunând «să lumineze lumina voastră», a adăugat «ca să vadă faptele voastre bune». Această lumină nu se referă la simțurile trupești, care luminează și sufletele, și mintea celor ce privesc și risipește întunericul răutății, atrăgându-i către propria lor iluminare și spre imitarea virtuții pe cei care au parte de ea¹⁸.

Buna cumpătare este un alt aspect relevat aici, precum și îndemnul de a-și forma fiecare conștiința că este creștin: „Să nu fie din parte-vă nici o discuție lumească, nefolositoare și fără nici un câștig [duhovnicesc]. Căci noi am ales o viețuire nouă

¹³ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 4, p. 184.

¹⁴ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 26, pp. 195-196.

¹⁵ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 7, 8, pp. 186-187.

¹⁶ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 10, p. 188.

¹⁷ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 16, p. 191.

¹⁸ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 21, p. 193.

și se cuvine să urmărim acesteia viețuirii cu fapta, ca să nu devenim nevrednici de ea ar trebui să fim drepti. Căci suntem membri ai Adunării duhovnicești și nu ne sunt îngăduite aceleași [comportări] ca și ale celorlalți. [...] Ci să arătăm și scumpătatea vorbei și curăția minții; să ne educăm fiecare mădular al nostru ca să nu facă nici o faptă care nu ar aduce mult câștig sufletului”¹⁹. „Să nu avem nimic mai de cinste decât Biserica și casele de rugăciune și întâlnirile cu discuții duhovnicești.”²⁰

La sfârșitul acestei cateheze, Sfântul Ioan le explică neofitilor faptul că schimbarea lor în creștini nu e pentru moment, ci este pentru totdeauna, iar purtarea lor trebuie să fie conform calității de a fi creștin: „Legămintele pe care le-ați făcut cu Stăpânul, scriindu-le nu cu cerneală și hârtie, ci prin credință și mărturisire, să le păziți statornice și necălcate, silindu-vă să rămâneți tot timpul vieții în aceeași strălucire”²¹.

Cateheza a V-a

***Îndemnul aceluiași ca să ne depărtăm de desfătări, de lux și de beție și să prețuim, mai mult decât orice, buna măsură...
Cuvânt către neofiți***

Această omilie este în întregime o încurajare morală. Sfântul Ioan Gură de Aur, un psiholog deosebit și un împlinitor al idealului monastic, deplânge relaxarea neofitilor survenită în aceste zile pascale: „Dar orice păcat este interzis. Și acesta nu din altceva se naște decât din desfătare și din îmbuibare și din moleșeală. De aceea, vă rog, cunoscând acestea în amănunt, să nu aducem false pretexte pentru ușurătatea noastră”²².

Sfântul Ioan, cunoscând că sufletele neofitilor erau predispuse înainte la plăceri de la care s-au abținut în perioada postului, le propovăduiește un post spiritual chiar cu riscul de a le displăcea autorităților: „Chiar dacă postul s-a sfârșit, iubitorilor, trebuie să rămână însă evlavvia. Și chiar dacă vremea sfintei păresimi a trecut, să nu pierdem amintirea ei. [...] Căci și cel ce nu postește poate posti, când ne împărțăm de mâncare, dar lepădăm păcatul. Acesta este, de fapt, postul cel mai spornic și pentru el se renunță la mâncăruri, ca să alergăm mai sprinteni pe drumul virtuții. Și dacă vrem, ne putem convinge că se poate și să dăm trupului grija ce i se cuvine și să ne păzim sufletul curat de păcate”²³.

Îi lămurește că nu abținerea de la vin și mâncare este esențială, ci abținerea de la păcate: „Căci există și beție fără vin. Că există o astfel de beție, ascultă-l pe proorocul, care zice: «Vai de cei ce se îmbată, însă nu cu vin» (Ieșire 29, 6). Căci și mânia provoacă beție, și slava deșartă, și ieșirea din minți, și fiecare din pierzătoarele patimi ce se nasc în noi, fiindcă produc în noi o oarecare beție și suficiență și ne întunecă gândul. [...] «Nu vă înșelați! Nici desfrânații, nici idolatrii,

¹⁹ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 24, pp. 194-195.

²⁰ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 25, p. 195.

²¹ *Ibidem*, Cateheza a IV-a, 31, p. 198.

²² *Ibidem*, Cateheza a V-a, 2, p. 201.

²³ *Ibidem*, Cateheza a V-a, 1, p. 200.

nici adulterii, nici homosexualii, nici bețivii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu» (I Cor. 6, 9-10)²⁴.

Se reia ideea din Cateheza a IV-a, că ei sunt neofiți pentru totdeauna și trebuie să se comporte conform idealului creștin: „Și veți putea nu numai două sau trei sau zece sau douăzeci de zile să fiți numiți neofiți, ci și zece și douăzeci și treizeci de ani, ba chiar toată viața voastră vă veți învrednici de această cinste”²⁵. Căci dacă vom râvni ca lumina din noi, adică harul Sfântului Duh, să o facem mai strălucitoare prin lucrarea faptelor bune, încât niciodată să nu se stingă, ne vom bucura în toată vremea vieții de acest nume de cinste. Dar așa cum cel treaz și neadormit și care are o viață vrednică este neîncetat un neofit, tot așa cel ușuratic, chiar și după o singură zi devine nevrednic de această cinste.

Din nou, le mostra delăsarea, făcând referire la Simon Magul, ce a vrut să cumpere cu bani puterea Sfântului Duh: „Iar Simon Magul, pocăindu-se, a alergat la darul botezului și s-a împărtășit de harul și cinstea Stăpânului, dar nu a adus o voință pe măsură, ci a arătat ușurătate. Și pe dată a fost lipsit de acest dar, încât a primit, de la cel dintâi dintre apostoli, sfat ca să vindece prin pocăință mărimea greșelii. Căci i-a spus: «Pocăiește-te de această răutate a ta, că doar ți se va ierta cugetul inimii tale» (Fapte 8, 22)²⁶.

Apoi le arată calea întoarcerii la virtute: „Căci acest lucru ține de afectele firii și de aceea nu se mai poate să revină la strălucirea frumuseții dintâi. Dar în cazul sufletului, dacă vrem, chiar și acest fapt este posibil, din pricina negrăitei iubiri de oameni a lui Dumnezeu: frumusețea, odată pătată și urâtă și rușinată prin mulțimea păcatelor, degrabă poate reveni la buna alcătuire dintâi. Numai să arătăm pocăință sinceră și deplină!”²⁷.

Cateheza a VI-a

A aceluiași certare către cei ce pleacă de la slujbă și se duc la hipodrom și la spectacole. Asemenea și câtă grijă se cuvine să avem față de frații delăsători. Cuvânt către neofiți

După post, în Antiohia au început cursele de pe hipodrom și creștinii nu se temeau să asiste, uitând repede de post, de sărbătoarea Paștilor, de comuniunea cu Biserica și de toate celelalte sfaturi: „Iarăși hipodrom și spectacole drăcești! Și iar adunarea noastră este împrăștiată azi. De aceea și eu, temându-mă de ușurătatea ce se iscă din delăsare și lipsă de atenție, mai dinainte am îndemnat și am rugat iubirea voastră ca să nu piardă bogăția strânsă în post, nici să nu se atingă de lepra spectacolelor drăcești. Și, cum era de așteptat, nu am avut nici un câștig din acel îndemn. Căci iată, unii dintre cei care au ascultat învățătura noastră, azi au fost trași afară și au părăsit această dascălire duhovnicească”²⁸. Sfântul Ioan își

²⁴ *Ibidem*, Cateheza a V-a, 4, p. 202.

²⁵ *Ibidem*, Cateheza a V-a, 20, p. 210.

²⁶ *Ibidem*, Cateheza a V-a, 21, p. 211.

²⁷ *Ibidem*, Cateheza a V-a, 25, pp. 212-213.

²⁸ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 1, pp. 215-216.

mărturisește descurajarea și întristarea: „Ce râvnă voi mai avea pentru obișnuita învățătură văzând că nu se trage nici un câștig din cele spuse de noi, ci cu cât învățăm mai mult, cu atât crește și delăsarea? Iar nouă aceasta ne produce mai multă durere, iar pe aceia îi aruncă într-o mai mare osândă. Dar nu numai durere ne aduce, ci ne aruncă într-o și mai mare deznădejde. Căci după cum un țăran – dacă vede că, după multe osteneli și greutateți, pământul nu dă nimic pe măsura osteneții, ci este asemenea pietrei sterpe – devine mai plictisit pentru a-l lucra, văzând că se ostenește în deșert”²⁹.

Apoi, le reamintește sfatul dat de a nu părăsi Biserica pentru nimic altceva: „Aceasta și Hristos a spus-o despre iudei: «Dacă nu veneam și nu le grăiam, păcat nu aveam. Acum însă nu au pretext pentru păcatul lor» (In 15, 22). Dar ea se potrivește a fi grăită și acum despre cei care au preferat adunării de aici recitări de afară, petrecerile vătămătoare, hipodromul și spectacolele diavolului. Dacă nu i-am fi îndemnat atât de mult mai înainte, dacă nu am fi repetat tot timpul, rugându-i ca pe niște copii mici, și nu i-am fi chemat în fiecare zi prin multa învățătură pe drumul virtuții”³⁰.

Îi mostra pe bătrâni: „Ce să-i mai mustărăm pe tineri dacă bătrânii se pleacă spre atâta ușurătate și nu ascultă de îndemnul apostolului, care zice: «nu fiți piatră de peticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici Bisericii lui Dumnezeu» (I Cor. 10, 32)”³¹.

Sfântul Ioan îi îndeamnă că orice vor face să fie cu purtare de grijă și spre slava lui Dumnezeu: „De aceea îndemnându-i, le spunea să se îngrijească purtarea de virtute: «Fie de mâncați, fie de beți, fie altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți» (I Cor. 10, 31). Și cum este aceasta: a mânca și a bea spre slava lui Dumnezeu? Este atunci când șezând la masă mulțumești Celui Ce ți-a dat-o, când Îl recunoști ca Dătător, când nu porți discuții lumești, ci – cu multă cumpătare plinind trebuința trupului și refuzând orice lipsă de măsură și îmbuibare – când te scoli, mulțumești Celui ce a dat hrana spre întremarea noastră. Așa faci toate spre slava lui Dumnezeu”³².

Le arată că atenția lor nu trebuie să fie îndreptată spre activități trecătoare, ci spre purtarea de grijă a semenilor: „Dacă vrei să bucuri pe cineva vreodată, nu pofti să slujești celor care petrec în bunăstare și în luxul acestei lumi, ci celor în necazuri, celor în împrejurări grele, celor în temnițe, celor cu totul goi și care nu au parte de nici o mângâiere. Adu-le acelora fericire, și multe [vei primi]. Căci dobândești mare câștig de la aceia și devii mai înțelept și lucrezi totul spre slava lui Dumnezeu. Iar dacă trebuie să ai grijă de cineva, alege-i mai bine pe orfani și pe văduve și pe cei aflați în multă sărăcie, decât pe cei ce trăiesc în slavă și strălucire”³³.

Din nou, Sfântul insistă pe buna cumpătare și pe o viață duhovnicească: „Dacă vrei pur și simplu să te duci în piață, adu-ți aminte de îndemnul apostolului, care zice: «fie altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți». Nu risipi

²⁹ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 2, p. 216.

³⁰ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 5, pp. 217-218

³¹ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 7, p. 219.

³² *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 8, 9, pp. 219-220.

³³ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 12, p. 221.

timpul în adunări nefolositoare și vătămătoare, ci abateți drumul către casa lui Dumnezeu, ca și trupul și sufletul să primească mult folos. Dacă discutăm cu cineva, s-o facem cu multă îngăduință și blândețe și să nu lăsăm să ne întindem în convorbiri lumești, care nu au nici un folos, ci să discutăm acele lucruri care și ascultătorilor le sunt de mare folos și pe noi ne feresc de orice acuză”³⁴.

Apoi, cu mult tact, le explică de ce trebuie să se comporte ca un bun creștin, relatându-le că ei înșiși pot să smintească pe ceilalți: „«Dacă cineva te vede pe tine, cel ce ai cunoștința dreptei credințe, trecându-ți vremea în acele adunări nefolositoare și vătămătoare, oare conștiința lui, slabă fiind, nu se va întări ca mai mult să urmeze asemenea distracții?». Căci ceea ce fericitul Apostol a spus cu privire la cei ce merg în templele idolești, fără a ține seama de nimic, după ce au primit cunoștința dreptei credințe și se fac pricină de sminteală celorlalți”³⁵.

Îi îndeamnă spre purtarea de grijă a mântuirii celorlalți: „Și când pleci de aici, fă ceva pentru mântuirea fratelui! Nu-l acuza doar, nici nu-l certa, ci sfătuiește-l, mângâie-l, arată-i vătămarea ce vine din priveliștile păgâne, dar și folosul și câștigul învățaturii de aici. Lucrează spre slava lui Dumnezeu și îți vei agonisi de două ori mai multă plată: pentru cele care le faci spre folosul mântuirii tale și pentru cele prin care te zbați să vindeci mădularul tău. Căci aceasta este fala Bisericii, aceasta porunca Stăpânului: să nu te preocupi numai de cele ale tale, ci și de cele ale aproapelui”³⁶. „Căci dacă Hristos Și-a vărsat sângele pentru mântuirea noastră, iar Pavel strigă către cei care aduc sminteală și lovesc conștiința celor ce-i privesc: «piere fratele tău cel slab prin cunoștința ta; el, pentru care a murit Hristos!» (I Cor. 8, 11)”³⁷.

Cu un spirit critic, Sfântul Ioan Hrisostom îi face să conștientizeze importanța sufletului, care este superior trupului: „[...] Nu vedeți pe cei ce poartă haine arătoase câtă grijă au când umblă prin piață ca nu cumva sărind vreo picătură de noroi să le strice frumusețea hainei, deși din aceasta nu rezultă vreo vătămare a sufletului. Dar sufletul, dacă va primi vreo pată – să nu se întâmple asta vreodată! – fie prin limbă, fie prin gândurile ce se nasc în minte, îndată intră în el multă pagubă, multă îngreunare și multă putoare”³⁸.

În final, Sfântul îi mângâie, asemănând situația lor de neofiți cu o nuntă: „De aceea, temându-mă și eu de vicleniile vrăjmașului, vă îndemn neîncetat să păstrați îmbrăcămintea de nuntă neîntinată și, cu ea, așa cum este acum, să intrați totdeauna la această *nuntă duhovnicească*. Și fiindcă nuntă duhovnicească este ceea ce se săvârșește aici – și după cum la nunta omenească ospățul ține șapte zile –, așa și noi ținem acest ospăț tot atâtea zile, punându-vă înaintea masa cea tainică și plină de mii de bunătăți. Dar ce zic eu șapte zile? Dacă vreți să fiți treji și neadormiți, acest ospăț se va ține pentru voi tot timpul, numai să păstrați haina voastră de nuntă întreagă și strălucitoare”³⁹.

³⁴ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 13, pp. 221-222.

³⁵ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 16, p. 223.

³⁶ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 18, p. 224.

³⁷ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 20, p. 225.

³⁸ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 23, pp. 226-227.

³⁹ *Ibidem*, Cateheza a VI-a, 24, p. 227.

Cateheza a VII-a

Cateheza aceluiași despre faptul că moaștele sfinților mucenici sunt prilej de mare folos pentru noi. Că trebuie să disprețuim toate ale vieții de acum și să ne alipim de cele duhovnicești; că mare bine este rugăciunea și milostenia. Către neofii

Sfântul Ioan Gură de Aur evocă neofitilor importanța Sfintelor Moaște în viața fiecărui creștin: „Nu numai ca ne-a pus la îndemână toate ale pământului spre hrănirea și vierea trupurilor noastre, ci ne-a dăruit și moaștele sfinților mucenici. [...] Ia gândește-te, dacă se bucură aici de atâta cinste din partea noastră, a celor împreună robi cu ei, de câtă îndrăzneală se vor bucura din partea Stăpânului în Ziua cea înfricoșată, când vor lumina mai strălucitor decât razele soarelui? «Căci atunci – zice – vor lumina dreptii ca soarele» (Mt. 13, 43)”⁴⁰.

Apoi, le explică neofitilor cât de mult ajutor dăruiesc Sfinții celor ce se închină la moaștele lor: „Ca la niște doctori duhovnicești să alergăm fără încetare la aceștia. Căci pentru aceasta ne-a lăsat bunul Stăpân trupurile lor: ca, venind aici cu o bună dispoziție a sufletului și, sărutându-le, să primim vindecarea deplină și a neputințelor sufletești, și a celor trupești. Căci dacă venim cu credință, fie de avem vreo patimă sufletească, fie trupească, ne întoarcem înapoi, după ce-am primit o vindecare pe măsură”⁴¹. „În cazul pătimirilor trupești, adesea, poate că ne ducem departe ca să dăm de vreun medic și cheltuim bani și născocim multe altele care ar putea să-l convingă să-și pună în joc toată știința și să ne găsească alinare suferinței. Aici însă nu avem nevoie de nimic din toate acestea: nu tu călătorii lungi, nu tu osteneală, nici consultații repetate, nici cheltuială a banilor, ci ajunge să aducem o credință sinceră, să vărsăm lacrimi fierbinți împreunate cu trezirea sufletului și pe dată găsim vindecare sufletului și dobândim tămăduire trupului”⁴².

„[...] Dar ce vorbesc eu de boli trupești și de situații fără ieșire? Mulți posedați de diavol și stăpâniți de patimi sufletești, venind la acești doctori duhovnicești, aducându-și aminte de greșelile proprii și dezvăluindu-și prin cuvânt rănile lor, au primit de aici atâta mângâiere, că îndată și-au venit în simțiri și și-au ușurat conștiința și s-au întors acasă plini de totala încredințare [a iertării lor]”⁴³.

Sfântul Ioan îi îndeamnă să aibă grijă mai întâi de cele duhovnicești: „«Căutați împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă» (Mt. 6, 33). Dumnezeu ne-a făgăduit că ne dă cu spor cele de aici. Așadar, să nu le căutăm pe acestea mai întâi, ca nu cumva, făcând împotriva îndemnului Stăpânului, să ne lipsim de amândouă. Știe El de ce avem nevoie, mai înainte să-I cerem noi. Deci, dacă vede că ne sârguim pentru acelea, ne dăruiește și bucuria acelor și ne

⁴⁰ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 3, pp. 229, 230-231.

⁴¹ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 5, p. 232.

⁴² *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 6, p. 232.

⁴³ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 9, p. 233.

oferă cu multă prisosință și pe acestea [de aici], pe care a făgăduit să ni le reverse cu adaos”⁴⁴.

Apoi, le propovăduiește „moartea” față de grijile acestei lumi: „Apoi, ca să nu fie tulburați cei ce aud «ați murit», a adăugat îndată: «și viața voastră este ascunsă împreună cu Hristos în Dumnezeu». Viața voastră – zice – acum nu se arată, căci este ascunsă. Așadar, în treburile vieții de acum să nu lucrați ca niște vii, ci fiți ca niște morți. Căci «omul nostru cel vechi a fost răstignit și îngropat prin botez» (Rom. 6, 6). Nimic din cele de pe pământ să nu mai faceți, nici să nu vă purtați ca niște vii în lucrurile de acum. Fiindcă viața voastră acum este ascunsă și nearătată [ochilor] necredincioșilor, dar va fi o vreme când se va arăta. Acum nu este vremea voastră! Deci, o dată ce sunteți morți, să nu mai vreți să cugetați cele de pe pământ”⁴⁵.

În continuare, le vorbește despre cele două moduri de a trăi viața creștină: *rugăciunea și milostivirea*: „Rugăciunea poate, mai mult decât orice altceva, să ne păstreze neîncetat strălucirea acestei haine duhovnicești. Și, împreună cu ea, și milostenia prisositoare – capul bunătăților noastre și mântuirea sufletelor noastre. «Rugăciunile și milosteniile tale s-au urcat spre pomenire înaintea lui Dumnezeu» (Fapte 10, 4)”⁴⁶.

La sfârșitul acestei cateheze, Sfântul le aduce exemplul creștinesc lăsat de soldatul Corneliu: „Soldat era acest om, fără nici o învățătură, având treburi lumesti, fiind în fiecare zi tras încoace și-n colo de mii de probleme. Dar nu-și cheltuia viața în banchete, beții și mese încărcate, ci în rugăciuni și milostenii. Și arăta de la sine atâta râvnă și așa stăruia în rugăciuni și făcea cu mărinimie milostenii, încât s-a aflat vrednic de o asemenea vedenie. [...] Unde sunt acum cei ce stau la mese îmbelșugate și varsă mult vin și se desfată în petreceri, care adesea nu voiesc să se roage nici înainte de masă, nici să mulțumească după, ci cred că le este îngăduit să facă toate fără primejduire fiindcă sunt în funcții înalte și în oaste și poartă hlamidă și centură? Să se uite la acest Corneliu care stăruia în rugăciuni, care făcea milostenii cu prisosință, și să se rușineze!”⁴⁷.

Cateheza a VIII-a

Îndemn de laudă și felicitare celor veniți din împrejurimile

Antiohiei; despre Avraam, îndrăgostit de dulceața

Raiului-model pentru noi toți cei atașați de cele trecătoare.

Program al vieții creștine. Către neofîți

Sfântul Ioan Gură de Aur îi laudă pe țărani simpli, dar trăitori, și îi dă drept exemplu pentru viața creștină, plăcută lui Dumnezeu: „«Fericit cel ce face și învață» (Mt. 5, 19). Fiindcă atunci când învățatura călăuzește prin fapte, nu mai este nevoie

⁴⁴ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 16, pp. 236-237.

⁴⁵ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 22, p. 240.

⁴⁶ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 27, p. 243.

⁴⁷ *Ibidem*, Cateheza a VII-a, 29-30, pp. 244-245.

de educarea prin cuvinte. Și ceea ce face țăranul când trage cu plugul și despică brazdele pământului, și aruncă semințele, și le sădește în sânușurile acestuia, aceasta face și cel ce mânuie plugul învățării, sădind în sufletul ucenicilor sămânța dumnezeieștilor învățături⁴⁸. „[...] Deci cine ar putea să-i ferească în chip vrednic pe aceștia, căci neavând nici o educație din afară, sunt școliți în adevărata înțelepciune, arătând că plinesc prin faptă acel cuvânt apostolic: «cel nebun pentru Dumnezeu este mai înțelept decât oamenii» (I Cor. 1, 25)⁴⁹.

Apoi, Sfântul Ioan le mai dă un exemplu și anume cel al lui Avraam, care, după ce a primit făgăduința unui pământ nou, a dorit și mai mult către viața veșnică: „Așa patriarhul Avraam, când a fost vestit de Stăpân, a trecut cu vederea nepuința firii omenești și și-a ațintit toată mintea spre puterea Celui ce i-a dat făgăduința. De aceea se și spune în Sfânta Scriptură «a crezut Avraam lui Dumnezeu și i s-a socotit spre dreptate» (Rom. 4, 3)⁵⁰. „[...] Avraam nu numai despre el zice, ci despre toți dreptii. Căci vrând el să-i pomenească pe drepti – cum sunt Avraam, Isaac, Iacob – zice: «în credință au murit aceștia toți, fără să aibă parte de făgăduințe, ci de departe privindu-le, le-au salutată și au mărturisit că străini și călători sunt pe pământ» (Evrei 11, 13)⁵¹.

Din nou, Sfântul Ioan Hrisostom insistă pe câștigarea vieții veșnice și nu pe dobândirea fericirii lumești: „«Ce zici, fericite Pavele? Că nu au primit făgăduințele? Nu au dobândit oare toată Palestina? Nu au fost stăpâni ai pământului? Ba da – răspunde Apostolul –, au căpătat Palestina și stăpânirea pământului, dar prin ochii credinței își ațineau dorirea către altceva. Acum însă doresc una mai bună, cea cerească» (Evr. 11, 14-16)⁵². Ca o încheiere, Sfântul Ioan Hrisostom, cu tristețe, relatează auditorilor că ei, care au primit făgăduința bucuriei veșnice, se precipită în lucruri deșarte: „Dar aici mi se tulbură mintea și se amestecă gândurile când văd că noi mergem contrar tuturor acestora. Căci, după cum acești drepti primind făgăduința celor simțite își duceau dorirea către cele înțelegătoare, dimpotrivă, noi primind făgăduința celor înțelegătoare ne zbatem pentru cele simțite și nu ascultăm de fericitul Pavel, care zice: «cele văzute sunt trecătoare, cele nevăzute veșnice» (II Cor. 4, 18). Și iarăși, arătând altundeva că astfel sunt cele pregătite de Dumnezeu celor ce-L iubesc, zice: «Cele pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit» (I Cor. 2, 9). Noi însă, chiar după toate acestea, căscăm gura la cele trecătoare, adică la bogăția și la slava acestei vieți, la desfătare, la cinstiri din partea oamenilor. Căci acestea ni se par că sunt luminile acestei vieți. Am zis «par», fiindcă nu sunt nimic altceva decât umbră și vis⁵³.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne demonstrează, încă o dată, prin aceste cateheze că a fost un adevărat „atlet pentru Hristos”, un catehet desăvârșit, însă, la modul cel

⁴⁸ *Ibidem*, Cateheza a VIII-a, 3, p. 249.

⁴⁹ *Ibidem*, Cateheza a VIII-a, 5, p. 250.

⁵⁰ *Ibidem*, Cateheza a VIII-a, 7, p. 251.

⁵¹ *Ibidem*, Cateheza a VIII-a, 9, p. 253.

⁵² *Ibidem*, Cateheza a VIII-a, 10, p. 253.

⁵³ *Ibidem*, Cateheza a VIII-a, 11, p. 254.

mai profund, a fost un mare iubitor de oameni. Un păstor ce s-a bucurat odată cu fiii săi, dar care a și plâns pentru ei. Iar aceste cateheze reprezintă, cu adevărat, o pagină din imensa carte a sufletului Sfântului Ioan Hrisostom, cel care s-a luptat cu patimile oamenilor și care a purtat pe umerii săi mulți fii, făcându-i sfinți.

Bibliografie

1. Jean Chrysostome, *Huit catéchèses baptismale inédites*, introduction, texte critique, traduction et notes de Antoine Wenger, a.a., 2ème édition revue, „Sources chrétiennes”, n° 50 bis, Cerf, Paris, 1970.
2. Mama Sica, *Cum să-i învățăm pe copiii religia*, Editura Anastasia, București, 1995.
3. Pr. Dr. Eugen Jurca, *Experiența duhovnicească și cultivarea puterilor sufletești*, Editura Marineasa, 2001.
4. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Scrieri*, partea a II-a, *Omilii la Facere II*, col. „Părinți și Scriitori Bisericești” 22, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989.

Abstract

The Eight New Baptismal Catecheses of Saint John Chrysostom – textual applications is a study in which we tried to achieve an interpretation of some “pearls” of the Chrysostomic writing. The conclusion we reached is that Saint John Chrysostom demonstrates us, once again, that he was and remains an undeniable “athlete for Christ”, a perfect catechete (preacher) and a great people lover, whom he helped to become genuine Saints.